

ČSESP MOOT COURT 2016

ZADÁNÍ PŘÍPADU

- I. Pan Lehkomyslný uzavřel se společností Levné peníze smlouvu o hypotéčním spotřebitelském úvěru (dále jen „spotřebitelská smlouva“). Na jejím základě tato společnost vyplatila panu Lehkomyslnému částku 50.000 eur. Pan Lehkomyslný se však ocitl v prodlení se splátkami úvěru. V důsledku prodlení se stal splatným celý úvěr. Společnost Levné peníze proto podala proti panu Lehkomyslnému žalobu, v níž se domáhala, aby jí pan Lehkomyslný zaplatil částku 50.000 eur spolu s příslušenstvím.
- II. Protože spotřebitelská smlouva obsahovala rozhodčí doložku, společnost Levné peníze podala žalobu u příslušného rozhodčího soudu. V souladu se zněním doložky byl tento rozhodčí soud jednočlenný. Jeho jediný rozhodce byl jmenován společností Levné peníze (dále jen „Rozhodčí doložka č. 1“). Rozhodce žalobě v plném rozsahu vyhověl.
- III. Pan Lehkomyslný napadl rozhodčí nález žalobou u obecného soudu. V ní se domáhal vyslovení neplatnosti rozhodčího nálezu a určení neplatnosti smluvního ustanovení obsahujícího Rozhodčí doložku č. 1. Soud žalobě vyhověl a rozhodčí nález zrušil. Vyslovil zároveň, že Rozhodčí doložka č. 1 je neplatná, neboť se jedná o nepřiměřenou podmínku ve smyslu příslušného vnitrostátního zákona provádějícího směrnici Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách.
- IV. Odvolání, které společnost Levné peníze proti tomuto rozsudku podala, bylo zamítnuto soudem druhého stupně. Rozhodnutí tak nabylo právní moci a dále ani nebylo předmětem rozhodování o mimořádných opravných prostředcích.
- V. O několik měsíců později uložil Orgán na ochranu spotřebitelů jiné společnosti, a to společnosti Rychlé peníze, pokutu za použití smluvního ustanovení, které bylo shodné s Rozhodčí doložkou č. 1. Další pokutu uložil stejný správní orgán této společnosti za to, že v jiné smlouvě o hypotéčním úvěru použila jinou rozhodčí doložku, předvídající, že spory ze smlouvy o hypotéčním spotřebitelském úvěru bude rozhodovat samostatný rozhodce – kvalifikovaný člen stálého rozhodčího soudu uvedeného ve smlouvě, který bude vybrán podle rozvrhu práce tohoto rozhodčího soudu. Dle této doložky mělo být řízení před rozhodcem písemné a jednoinstanční, přičemž soudní přezkum rozhodčího nálezu byl vyloučen (dále jen „Rozhodčí doložka č. 2“).

- VI. Výše uložené pokuty činila v případě Rozhodčí doložky č. 1 pětinasobek, v případě Rozhodčí doložky č. 2 však desetinásobek výše sjednaného úvěru.
- VII. Společnost Rychlé peníze rozhodnutí o uložených pokutách napadla před správním soudem. Namítala mj. rozpor daného postupu s evropským právem, když byla potrestána za jednání jiné společnosti v jiné kauze. Nebyla účastníkem řízení v předchozí věci, rozhodnutí správního orgánu o slučitelnosti Rozhodčí doložky č. 1 nemohla napadnout před soudem. Zároveň tvrdila, že Rozhodčí doložka č. 2 nepředstavuje nepřiměřenou smluvní podmínku.
- VIII. Soud v dané věci zapochyboval o správném výkladu práva Evropské unie. Přerušil proto řízení a Soudnímu dvoru EU předložil následující předběžné otázky:

1. Brání směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách (Úř. věst. L 95, s. 29; Zvl. vyd. 15/02, s. 288) v kombinaci s Listinou základních práv EU a Evropskou úmluvou o lidských právech a základních svobodách ustanovení zákona, které umožňuje, aby správní orgán uložil obchodní společnosti pokutu za používání smluvní podmínky, jejíž nezákonnost byla potvrzena obecným soudem v řízení týkajícím se jiné společnosti, kdy toto další správní rozhodnutí lze napadnout před soudem, ale kdy taková správní žaloba nemá odkladný účinek?
 - 1a) Pokud právo Evropské unie takovému ustanovení brání, jak má v konkrétní věci předkládající soud postupovat, aby vyhověl požadavkům evropského práva?
 - 1b) Pokud právo Evropské unie takovému ustanovení nebrání, plynou z něj nicméně nějaká omezení, co do výše pokuty, kterou je v daných souvislostech správní orgán oprávněn uložit?
2. Je třeba považovat ve světle výše uvedené směrnice 93/13 za zneužívající takovou smluvní podmínku, jež zakládá ve sporech vzniklých ze smlouvy uzavřené mezi spotřebitelem a obchodní společností pravomoc stálého rozhodčího soudu reprezentovaného samostatným rozhodcem vybraným na základě rozvrhu práce tohoto rozhodčího soudu, kdy řízení před tímto rozhodčím soudem je pouze písemné a jednoinstanční a kdy je soudní přezkum rozhodčího nálezu vyloučen?

IX. Předkládající soud označil v rámci svého usnesení o předložení předběžné otázky za relevantní především následující ustanovení zákona o spotřebitelském hypotéčním úvěru:¹

„§ 12

Zakázaná ujednání

Smlouva o spotřebitelském hypotéčním úvěru zejména nesmí:

...

(q) zbavit spotřebitele práva podat žalobu nebo použít jiný opravný prostředek, zejména požadovat na spotřebiteli, aby předkládal spory výlučně rozhodčímu soudu, na který se nevztahují ustanovení právních předpisů, nebo bránit uplatnění tohoto práva, nepřiměřeně omezovat důkazy, které má spotřebitel k dispozici, nebo ukládat důkazní břemeno, které by podle použitelných právních předpisů nemělo příslušet spotřebiteli.

§ 51

Správní sankce

(1) Zjistí-li Orgán na ochranu spotřebitelů, že podnikatel uzavřel se spotřebitelem smlouvu o hypotéčním úvěru obsahující některé nebo některá ze zakázaných ujednání podle § 12, může podnikateli uložit správní pokutu

...

f) do výše dvacetinásobku celkové výše úvěru, došlo-li k porušení § 12 písm. q),

...

§ 70

Proti rozhodnutí dle § 51 lze podat správní žalobu, a to ve lhůtě tří dnů od jeho doručení. Podání této žaloby nemá odkladný účinek.“

X. Kancelář Soudního dvora vyzvala právní zástupce účastníků řízení ve výchozím sporu před vnitrostátním soudem, aby svá písemná vyjádření zaslali nejpozději do pátku, 11. listopadu 2016, 24:00 CET, a to výlučně elektronicky na adresu info@csesp.cz.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

¹ Který je platný pouze pro účely této soutěže. S ohledem na případné další aspekty vnitrostátního práva však je možné mít za to, že se shoduje s právním řádem České republiky.